

Sygn. akt : VU 1260/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 października 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 1 października 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 12 sierpnia 2013 roku

znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 1260/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 sierpnia 2013 r. w sprawie(...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił J. M. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Wskazał, że wnioskodawca nie spełnia warunków niezbędnych do przyznania prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze określonych w art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 24 lata, 5 miesięcy i 4 dni stażu ubezpieczeniowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, wobec wymaganych 25 lat. Podał że do wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych nie uwzględniono okresu pracy ubezpieczonego:

- w gospodarstwie rolnym rodziców od 22 czerwca 1966 r. do 27 października 1970 r., ponieważ z dokumentów załączonych przez wnioskodawcę do akt ubezpieczeniowych nie wynikało, aby J. i K. M. posiadali i prowadzili w tym okresie gospodarstwo rolne;
- w gospodarstwie rolnym od 17 stycznia 1977 r. do 30 czerwca 1977 r., kiedy wnioskodawca był zatrudniony w Nadleśnictwie G.;
- w gospodarstwie rolnym od 1 lipca 1977 r. do 1 września 1985 r., ponieważ brak było informacji, czy za ten okres opłacono składki na ubezpieczenie społeczne rolników;

- na podstawie umowy zlecenia w P.H.U. (...) w J. od 5 stycznia 1998 r. do 9 kwietnia 1998 r., od 10 kwietnia 1998 r. do 15 lipca 1998 r. oraz od 3 sierpnia 1998 r. do 9 listopada 1998 r., ponieważ wnioskodawca nie został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył J. M. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. podniósł zarzut powagi rzeczy osądzonej. Wywodził, iż uprawnienia J. M. do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze były już rozpatrywane w toku postępowania sądowego. We wniosku alternatywnym organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 15 stycznia 2014 r. J. M. sprecyzował żądanie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 12 sierpnia 2013 r. w sprawie (...) w ten sposób, że domagał się uwzględnienia do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 22 czerwca 1966 r. do 27 października 1970 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. M., urodzony w dniu (...), na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 24 lata, 5 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a w tym 15 lat, 7 miesięcy i 28 dni stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 22 czerwca 1966 r. do 27 października 1970 r. J. M. mieszkał wraz rodzicami, J. i K. M. i rodzeństwem we wsi O., gmina J.. W tym czasie wnioskodawca nie pracował zawodowo, natomiast w okresie od 27 października 1970 r. do 20 października 1972 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Dowody: - przesłuchanie wnioskodawcy: e-protokół z dnia 01.10.2014r.: 00:01:51-00:13:06;

- zeznania świadka A. B.: e-protokół z dnia 28.05.2014r.: 00:02:47-00:11:06;

- zeznania świadka Z. K.: e-protokół z dnia 28.05.2014r.: 00:11:06-00:19:20;

- akta ZUS: t. III: poświadczenie zameldowania z dnia 07.08.2013r., k. 5; oświadczenie z dnia 08.08.1967r., k. 4.

Decyzją z dnia 15 stycznia 2013 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że J. M. nie ma prawa do przedmiotowego świadczenia, bowiem na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 24 lata, 5 miesięcy i 4 dni stażu ubezpieczeniowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej. Poinformował, iż do wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych nie uwzględniono okresu pracy ubezpieczonego:

- w gospodarstwie rolnym od 17 stycznia 1977 r. do 30 czerwca 1977 r.;

- w gospodarstwie rolnym od 1 lipca 1977 r. do 1 września 1985 r.

Decyzją z dnia 27 lutego 2013 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił J. M. prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wskazał, że wnioskodawca nie ma prawa do przedmiotowego świadczenia, bowiem na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 24 lata, 5 miesięcy i 4 dni stażu ubezpieczeniowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej. Poinformował, iż do wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych nie uwzględniono okresu pracy ubezpieczonego:

- w gospodarstwie rolnym od 17 stycznia 1977 r. do 30 czerwca 1977 r.;
- w gospodarstwie rolnym od 1 lipca 1977 r. do 1 września 1985 r.;
- na podstawie umowy zlecenia w P.H.U. (...) w J. od 5 stycznia 1998 r. do 9 kwietnia 1998 r., od 10 kwietnia 1998 r. do 15 lipca 1998 r. oraz od 3 sierpnia 1998 r. do 9 listopada 1998 r.

Wyrokiem z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie VU 348/13 Sąd Okręgowy w Legnicy oddalił odwołanie J. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 stycznia 2013 r. oraz z dnia 27 lutego 2013 r. znak (...)

Dowody: - akta ubezpieczeniowe: decyzja z dnia 15.05.2013r., k. 53; decyzja z dnia 27.02.2013r., k. 64;

- akta sprawy VU 348/13: wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 04.06.2013r., k. 21.

W dniu 22 lipca 2013 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przy uwzględnieniu okresu wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 22 czerwca 1966 r. do 27 października 1970 r.

/okoliczności bezsporne/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. M. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Rozstrzygając niniejszą sprawę, Sąd w pierwszej kolejności dokonał analizy zarzutu powagi rzeczy osądzonej, który został podniesiony przez organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie.

Zgodnie z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Generalnie przyjmuje się, że przez organ rentowy nowej decyzji, także co do świadczenia będącego przedmiotem wcześniejszej decyzji i postępowania wcześniej zakończonego prawomocnym wyrokiem sądu, wszczętego w wyniku wniesienia od niej odwołania, uprawnia ubiegającego się o świadczenie do wniesienia kolejnego odwołania do sądu, a wszczęta w ten sposób sprawa cywilna nie jest sprawą o to samo świadczenie w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2007 r., sygn. akt I UK 266/06, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., sygn. akt III UK 100/08). Jednak nie oznacza to, że w sprawie z zakresu ubezpieczenia powaga rzeczy osądzonej nigdy nie ma miejsca. Wszczynające postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych odwołanie od decyzji organu rentowego pełni rolę pozwu, stąd też w sytuacji, gdy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona, sąd powinien odwołanie odrzucić na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. O tożsamości przedmiotu sporu świadczy nie tylko tożsamość żądania zawarta w poszczególnych wnioskach skierowanych do organu rentowego, ale także stan faktyczny i prawny, jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim postępowaniu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998 r., sygn. akt II UKN 105/98).

W ocenie Sądu brak jest tożsamości przedmiotu niniejszego postępowania ze sprawą prowadzoną przed Sądem Okręgowym w Legnicy pod sygnaturą akt VU 348/13, która stanowiłaby podstawy odrzucenia odwołania J. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 sierpnia 2013 r.

Uwagę zwraca, iż w toku niniejszego postępowania wnioskodawca domagał się przeprowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 22 czerwca 1966 r. do 27 października 1970 r. Okoliczność ta nie była natomiast rozważana w sprawie, która toczyła się przed Sądem Okręgowym w Legnicy pod sygnaturą akt VU 348/13, mimo że dotyczyła ona również kwestii ustalenia prawa wnioskodawcy do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Odnosząc się do meritum sprawy należało zauważyć, iż w świetle art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 j.t.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Z dyspozycji § 4 ust. 1 tego rozporządzenia wynika, że pracownik (mężczyzna), który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres zatrudnienia 25 lat, a w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy, o których mowa powyżej, stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Zgodnie z § 22 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń istnieje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia w przypadku braku odmiennych regulacji ustawowych w tym przedmieciu. Dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może on przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym było, że J. M. osiągnął wiek emerytalny, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, zaś na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 15 lat, 7 miesięcy i 28 dni pracy, o której mowa w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Kwestią sporną pomiędzy stronami niniejszego postępowania było natomiast ustalenie, czy ubezpieczony spełniał pozostałe warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wywodził bowiem, iż na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udowodnił 24 lat, 5 miesięcy i 4 dni stażu ubezpieczeniowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej. J. M. zarzucił natomiast, iż wydając zaskarżoną decyzję, Zakład Ubezpieczeń bezpodstawnie pominął okres jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze uzupełniającym ogólny staż pracy.

Odnosząc się do powyższego należy zauważyć, iż zgodnie z treścią art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczeniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Zgodnie z § 24 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie postępowania

o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych środków dowodowym stwierdzającym okresy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy, mogą być zeznania świadków.

W ocenie Sądu wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego nie pozwoliły na uznanie za udowodniony fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w gospodarstwie rolnym należącym do jego rodziców w okresie od 22 czerwca 1966 r. do 27 października 1970 r.

Sąd miał na uwadze, że z zeznań A. B. i Z. K. wynikało, że w spornym okresie J. M. mieszkał wraz rodzicami i rodzeństwem we wsi O., a okoliczność ta znalazła potwierdzenie w treści poświadczenia zameldowania wydanego przez Urząd Gminy J. oraz oświadczenia W. C. i J. R. z dnia 8 sierpnia 1967 r.

Niemniej jednak Sąd nie dysponował żadnymi dokumentami, z których wynikałoby, że w okresie od 22 czerwca 1966 r. do 27 października 1970 r. J. i K. M. posiadali jakikolwiek tytuł prawny do gospodarstwa rolnego (jako właściciele, użytkownicy albo dzierżawcy) o powierzchni przekraczającej 1 ha i prowadzili je.

W aktach sprawy oraz w aktach ubezpieczeniowych nie znajdowały się w szczególności dowody świadczące o tym, że rodzice wnioskodawcy opłacali podatek rolny, zaś w pismach z dnia 31 lipca 2013 r. oraz z dnia 12 czerwca 2014 r. Nadleśnictwo G. poinformowało, że nie posiada żadnych informacji dotyczących dzierżawienia gruntów rolnych przez J. i K. M., zaś w archiwum dostępna jest jedynie umowa najmu budynku mieszkalnego wraz z budynkiem gospodarczym K. M. z 1983 r.

Co się zaś tyczy zeznań świadków zawnioskowanych przez ubezpieczonego na okoliczność wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, to nie mogły one stanowić podstawy ustaleń faktycznych w sprawie. A. B. i Z. K. nie potrafili bowiem zgodnie określić jaki tytułu prawny przysługiwał J. i K. M. względem spornych gruntów (w jakim okresie) oraz jaka była ich powierzchnia.

W tym miejscu godzi się również zauważyć, że jakkolwiek przesłuchany w sprawie J. M. zeznał, iż w okresie od 22 czerwca 1966 r. do 27 października 1970 r. jego rodzice prowadzili gospodarstwo rolne, które uzyskali w ramach deputatu dla pracowników Nadleśnictwa G., to jednak w aktach sprawy brak było jakichkolwiek dowodów pozwalających na ustalenie, że J. M. rzeczywiście otrzymywał wynagrodzenie w takiej formie oraz jaki był wymiar tego świadczenia. W piśmie z dnia 12 czerwca 2014 r. Nadleśnictwo G. poinformowało natomiast, iż nie posiada akt osobowych ojca wnioskodawcy.

W tym stanie rzeczy, jako że wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym nie może być tylko uprawdopodobnione, ale musi zostać wykazane w sposób niezbity i nie budzący jakichkolwiek wątpliwości, okres od 22 czerwca 1966 r. do 27 października 1970 r. nie podlegał uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury w wymiarze uzupełniającym ogólny staż pracy.

Sumując powyższe należało stwierdzić, że wnioskodawca nie wykazał, że na dzień 1 stycznia 1999 r. osiągnął 25 lat stażu ubezpieczeniowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej.

W tym stanie rzeczy Sąd, na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie J. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 12 sierpnia 2013 r. w sprawie (...).